

พุดติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายสมพงษ์ แยมประยูร

005246

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

517402264

ADMINISTRATIVE BEHAVIOR OF THE SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS
IN THAILAND NORTHEASTERN REGION

ong Yamprayoon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้นิสิต   นายสมพงษ์   แยมประยูร

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย   ปุณณโชติ
    ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์   บุญสวัสดิ์

แผนกวิชา   บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา   ๒๕๒๑

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู อาจารย์
๓. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นอยู่จริงกับที่ควรจะเป็น
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การฝึกอบรมและคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนในโอกาสต่อไป

สมมุติฐานของการวิจัย

๑. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม คำน Consideration   กับค่าน Initiating Structure   อยู่ในระดับสูงทั้งสองค่าน
๒. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กับของครู อาจารย์ ในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

๓. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นอยู่จริง
กับที่ควรจะเป็น ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๔ โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหาร ๒๔ คน และครูอาจารย์
๕๒๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม
LBDO (Leader Behavior Description Questionnaire) ของ แอนดรูว์
ฮาลปิน (Andrew W. Halpin) ซึ่งแยกพฤติกรรมผู้นำออกเป็นสองด้าน คือ ด้าน
Initiating Structure และ Consideration

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติการร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยง
เบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยค่า t (t-test)

ผลการวิจัย

๑. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม
ทั้งสองด้านอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมทางการบริหารด้าน Initiating
Structure อยู่ในระดับปานกลาง แต่พฤติกรรมทางการบริหารด้าน
Consideration อยู่ในระดับสูง

๒. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่จริง
ทั้งสองด้าน ด้าน Initiating Structure และด้าน Consideration
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู อาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .๐๑ ผู้บริหารให้คะแนนพฤติกรรมทางการบริหารของตนเองสูงกว่าที่ครูอาจารย์
ให้

๓. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ควรจะเป็น
ทั้งสองด้าน และด้าน Initiating Structure ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
กับครู อาจารย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แต่ด้าน

Consideration แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนให้คะแนนพฤติกรรมที่ควรจะเป็น
 คำน Consideration สูงกว่าที่ครู อาจารย์ให้

๔. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่จริง
 กับที่ควรจะเป็นทั้งสองด้าน ด้าน Initiating Structure และด้าน

Consideration ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .๐๑ ผู้บริหารให้คะแนนพฤติกรรมทางการบริหารที่ควรจะเป็นสูงกว่าพฤติกรรม
 ที่เป็นอยู่จริง

๕. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่จริง
 กับที่ควรจะเป็นทั้งสองด้าน ด้าน Initiating Structure และด้าน

Consideration ตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ครู อาจารย์ให้คะแนนพฤติกรรมทางการบริหารที่ควรจะเป็น
 สูงกว่าพฤติกรรมที่เป็นอยู่จริง

๖. ผู้บริหารโรงเรียนและครู อาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหาร
 โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีพฤติกรรมทางการบริหารที่ควรจะเป็นสูงถึง ๒๓ ข้อ จาก
 แบบสอบถามทั้งหมด ๓๐ ข้อ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Administrative Behavior of the Secondary School
                         Administrators in Thailand Northeastern Region

Name   Mr. Sompong Yamprayoon

Thesis Advisors   Associate Professor Therachai Puranajoti, Ph.D.
                         Assistant Professor Valairat Boonswasdi

Department   Educational Administration

Academic Year   1978

ABSTRACT

Purposes:

The purposes of this research were as follows:

1. To study the administrative behavior of the secondary school administrators.
2. To compare the administrators' opinions on their administrative behavior with those of the teachers.
3. To compare the real and ideal administrative behavior of the secondary school administrators.
4. To recommend means to improve the secondary school administration as well as the criteria for the selection of future school administrators.

Hypotheses:

1. The administrative behavior of the secondary school administrators on both dimensions, the Consideration and the Initiating Structure are high.
2. The administrators' opinions on their administrative behavior are not significantly different from the teachers'.
3. The real and ideal administrative behavior of the secondary school administrators, according to the administrators and the teachers' opinions, are not significantly different.

Procedures:

The subjects involved in this research were 28 administrators and 520 teachers from 28 secondary schools in Thailand Northeastern Region.

The instrument used was a questionnaire adapted from Halpin's LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire) which concentrated on two dimensions of leader behavior: Initiating Structure and Consideration.

The statistical treatment included percentage, means, standard deviation and test of significance by t-test.

Findings:

1. The real administrative behavior of the school administrators on both dimensions, the Initiating Structure were found to be average, but the Consideration was high.
2. The administrators and teachers' opinions with respect to

the real administrative behavior of the school administrators on both dimensions, Initiating Structure and Consideration were found to be different with significance at .01 level. The administrators rated them higher than the teachers.

3. The administrators and teachers' opinions with respect to the ideal administrative behavior on both dimensions, the Initiating Structure were found to be the same with significance at .01 level. But on the Consideration was found to be different, the administrators rated it higher than the teachers.

4. The administrators' opinions on the real and ideal administrative behavior of the school administrators on both dimensions, Initiating Structure and Consideration were found to be different with significance at .01 level. The administrators rated the ideal administrative behavior higher than the real one.

5. The teachers' opinions on the real and ideal administrative behavior on both dimensions, Initiating Structure and Consideration were found to be different with significance at .01 level. The teachers rated the ideal higher than the real one.

6. Both school administrators and teachers agreed that the secondary school administrators should perform 23 expected administrative behaviors out of 30 in the questionnaire.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากคณาจารย์และบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายท่าน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยน้ำใจและไมตรีอันดียิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณณโชติ ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนวทางในการวิจัย ตลอดจนวิธีการทางสถิติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ หัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษ ได้กรุณาสนับสนุนให้กำลังใจและข้อคิดเห็นต่าง ๆ เสมอมา

อาจารย์โร ลียากาศ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มเติม

ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งคณะครู อาจารย์ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ได้กรุณาต้อนรับ อำนวยความสะดวก และตอบแบบสอบถามในการนำมา เป็นข้อมูลของการวิจัย

คุณโสณน้อย ฉิมคล้าย คุณช่วง เทพมงคล คุณเจริญ แถบทอง และคุณพิไลภรณ์ อนันตศิริประภา ได้กรุณาช่วยพิมพ์และตรวจแก้ไขจนถูกต้องที่สุด

คุณประกาศรี แยมประยูร ได้คอยช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ และขอบคุณทุกท่านด้วยความซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่ง

สมพงษ์ แยมประยูร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ท
รายการรูปประกอบ	ฒ

บทที่

๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
สมมุติฐานของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
ความจำกัดของการวิจัย	๑๐
ข้อตกลงเบื้องต้น	๑๐
คำนิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย	๑๑
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	๑๒
วิธีดำเนินการวิจัยโดยย่อ	๑๒
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	๑๓
๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๕
ความสำคัญของผู้นำ	๑๕
ความหมายของผู้นำ	๑๕
ภาวะผู้นำ	๒๕
ภาวะผู้นำกับความ เป็นหัวหน้า	๒๘

บทบาทและหน้าที่ของผู้ <u>นำ</u>	๓๑
แบบของ <u>ผู้นำ</u>	๔๕
การศึกษาภาวะ <u>ผู้นำ</u>	๕๓
พฤติกรรม <u>ผู้นำ</u>	๖๖
ผลการวิจัยที่ <u>เกี่ยวข้อง</u>	๗๔
งานบริหารการศึกษา	๘๘
๓. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวม<u>ข้อมูล</u>	๘๘
สมมุติฐานของการวิจัย	๘๘
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๐
กลุ่มตัวอย่าง	๑๐๐
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๒
การสร้างแบบสอบถาม	๑๐๔
การวิเคราะห์แบบสอบถาม	๑๐๕
วิธีรวบรวม <u>ข้อมูล</u>	๑๐๗
ระดับของพฤติกรรมทางการบริหาร	๑๐๗
การวิเคราะห์ <u>ข้อมูล</u>	๑๐๘
๔. ผลการวิเคราะห์<u>ข้อมูล</u>	๑๑๑
สถานภาพของ <u>ผู้ตอบแบบสอบถาม</u>	๑๑๑
ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางการบริหารของ <u>ผู้บริหาร</u>	
โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของ <u>ผู้บริหารกับครู อาจารย์</u> ..	๑๑๔
ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางการบริหารของ <u>ผู้บริหาร</u>	
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็น <u>อยู่จริงและที่ควรจะเป็น</u> ตามความคิดเห็น	
ของ <u>ผู้บริหารกับครู อาจารย์</u>	๑๑๗

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารที่ควรจะเป็น ซึ่งทั้งผู้บริหาร
และครู อาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่าควรจะมีมากและมากที่สุดรวมกัน
เป็นรายชื่อ ๑๒๐

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๑๒๒

๕. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ ๑๒๕

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑๒๕

สมมุติฐานของการวิจัย ๑๒๕

วิธีดำเนินการวิจัย ๑๒๗

สรุปผลการวิจัย ๑๒๗

อภิปรายผลการวิจัย ๑๓๐

ขอเสนอแนะ ๑๓๓

ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยเพิ่มเติม ๑๓๖

บรรณานุกรม ๑๔๑

ภาคผนวก ๑๕๐

ประวัติผู้เขียน ๒๐๐

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. ระดับของคะแนนพฤติกรรมทางการบริหาร	๑๐๘
๒. รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๑๒
๓. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนน พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาระหว่าง ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู อาจารย์	๑๑๕
๔. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนน พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่ จริงและที่ควรจะเป็น ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู อาจารย์	๑๑๘
๕. เปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารที่ควรจะเป็น ซึ่งทั้งผู้บริหาร และครู อาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า ควรจะมีมากและมากที่สุด รวมกันเป็นรายข้อ	๑๒๐
๖. การหาค่า r_{XY} ระหว่างข้อคู่และข้อคี่	๑๕๒

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
๑.	แสดงแบบของผู้นำที่พิจารณาจากการใช้อำนาจ	๕๕
๒.	แสดงมิติของพฤติกรรมในระบบสังคม	๕๘
๓.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความพอใจ.	๕๐
๔.	แสดงมิติทั้งสองของพฤติกรรมผู้นำ	๗๖

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย